

Niet-productieve investeringen

Boerennatuur brengt raad

Sinds 1 juli kunnen land- en tuinbouwers hun aanvraag voor niet-productieve investeringen indienen bij het e-loket van het Departement Landbouw en Visserij. Het concept van deze investeringen bestaat sinds 2015 maar onderging dit jaar een grondige herziening. We zetten de veranderingen op een rij, bespreken aandachtspunten en ontwikkelden in samenwerking met Boerenbond een praktisch Boerennatuurpakket om nog makkelijker de stap naar agrarisch natuurbeheer te zetten.

Maaïke De Ridder, projectcoördinator Boerennatuur / Illustraties: Joris Snaet

Niet-productieve investeringen (kortweg NPI's genoemd) zijn investeringen die geen aanzienlijke baten, inkomsten of opbrengsten opleveren, noch de waarde van het bedrijf van de begunstigde aanzienlijk vergroten, maar wel een positieve impact hebben op het milieu en klimaat. In Vlaamse context vallen deze subsidies momenteel onder de VLIF-steunmaatregelen beheerd door het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds

(VLIF). Bij aanvang konden de NPI's op weinig bijval rekenen. Dit had verschillende redenen: lage normbedragen, andere spelers op de markt, een beperkte lijst aan gesubsidieerde maatregelen en een administratief omslachtige aanvraagprocedure.

NPI 2.0

De NPI's kregen een plaats in het Vlaams regeerakkoord 2019-2024 en een aanzienlijk budget, 10% van het

totale VLIF-pakket. Een interne studie resulteerde in een overzicht van mogelijke NPI's, bijbehorende normbedragen en voorwaarden. NPI 2.0 kent een uitbreiding van de 'oude' NPI-maatregelen, opgedeeld in vier clusters: biodiversiteit, landschap, erosie en water. Normbedragen zijn realistischer en investeringen worden 75 tot 100% gesubsidieerd. Een technisch verantwoordingsadvies is vereist voor een aantal NPI's maar valt weg als een gelijkaardig advies – zoals een omgevingsvergunning – bestaat.

VLIF 'light'

Binnen het VLIF-aanbod zijn de NPI's een ietwat vreemde eend in de bijt door hun lage instapdrempel. Ook wie al kan rekenen op maximale VLIF-steun binnen andere categorieën, kan nog steeds een aanvraag indienen voor niet-productieve investeringssteun. ▶

Hetzelfde geldt voor startende land- en tuinbouwbedrijven bij wie het brutobedrijfsresultaat soms een spelbreker is naar bepaalde steunaanvragen toe. Zij hebben wel toegang tot NPI-steun vanaf het moment dat ze beschikken over een landbouw- en ondernemingsnummer. Blokperiodes duren telkens drie maanden en sluiten naadloos op elkaar aan. De eerste blokperiode startte op 1 juli en eindigde op 30 september. Met zo'n 200 aanvragen misten de nieuwe NPI's hun start niet. Na het afsluiten van een blokperiode volgt een korte selectieperiode en krijgen de aanvragers twee weken later uitsluitel over de goedkeuring van hun voorstel. Daarna kunnen ze aan de slag met de uitvoering van hun investering(en). Tot slot dienen ze de betalingsaanvraag in, ten laatste 30 maanden na het einde van de blokperiode van de ingediende aanvraag.

Een divers aanbod

Meer dan 40 verschillende maatregelen, samengebracht in vier clusters, kunnen rekenen op NPI-steun. In vele gevallen betreffen het kleine ingrepen in het landschap die positief in het oog springen bij de vele gebruikers van de open ruimte. Binnen de cluster biodiversiteit zorgen nestkasten, bijenhôtels en aangepast materiaal (wildredder, arenstripper) voor het aantrekken en/of beschermen van insecten en dieren die binnen het landbouwlandschap leven. Binnen de landschapcluster vind je steun voor het aanplanten en beschermen van kleine landschapselementen als hagen, heggen, bomen(rijen) en poelen. Landschappelijke integratie van bedrijfsgebouwen evenals dak- en gevelbegroening maken het plaatje volledig. Erosiedammen uit verschillende materialen en dimensies staan opgelijst in de cluster erosie. Tot slot bevat de cluster watermaatregelen rond infiltratie (WADI's, natuurvriendelijke oevers ...), wateropslag in ecologisch ingerichte spaar- en bufferbekkens en wateropslag met infiltratie (stuwen, peilgestuurde drainage, wetlands ...).

With a little help...

Mogelijk deed de opsomming van al die maatregelen je lichtjes duizelen. Hoe meer opties, hoe moeilijker de keuze soms wordt. Gelukkig werden daarom acht demoprojecten uitgerold. Boerenatuur Vlaanderen is part-

ner binnen vier van deze demoprojecten en promotor van een vijfde project met de titel 'Samen investeren in meer boerenatuur'. Dit project is een samenwerking met Boerenbond, Ferm en Groene Kring. Het doel van dit project is tweeledig. In eerste instantie focussen we op zes specifieke NPI's binnen vijf pilotgebieden waar men ervaring heeft met deze maatregelen of eerste initiatieven al in de startblokken staan. We bieden een platform voor het uitwisselen van praktijkervaring uit andere projecten en via onze agrobegroepingen. Landbouwers-ambassadeurs schetsen zo een eerlijk en volledig beeld van de plaatsing, het beheer, voordelen en aandachtspunten. We gebruiken hiervoor digitale kanalen met videotutorials maar ook infomomenten op het terrein zelf met demonstraties en getuigenissen. Zo zullen we binnen dit project demonstraties organiseren rond nestkasten, bijenhôtels, wildredders, stuwen, peilgestuurde drainage en erosiedammen. We helpen ook bij demo's in de andere projecten zodat zoveel mogelijk NPI's (van dichtbij te bekijken zijn).

Daarnaast richt Boerenatuur Vlaanderen zich samen met de projectpartners op alle geïnteresseerde Vlaamse land- en tuinbouwers én alle NPI's, niet alleen door het organiseren van demonstraties maar ook door het geven van vormingen, hulp bij aanvragen, de opmaak van technische verantwoordingsadviezen en verspreiding van informatie (via hands-on infofiches, artikels in partnermagazines, websites, social media). Zo kan je algemene vragen stellen maar ook gericht advies vragen rond de NPI's die je zelf selecteerde.

“We bieden een pakket aan dat een aantal NPI's combineert.”

Tweerichtingsverkeer

De projecten geven vele organisaties met brede expertise de kans deze waaier aan mogelijkheden zo behapbaar mogelijk naar de landbouwers te brengen maar willen ook hun bevindingen terug communiceren naar het grote publiek en het beleid. De landbouwsector wordt binnen de milieu- en klimaatproblematiek te makkelijk met de vinger gewezen, dus de inspanningen die landbouwers ondernemen om positief bij te dragen aan agrarisch natuurbeheer verdienen de aandacht van het grote publiek. Dit kan lokaal door bijvoorbeeld infoborden bij investeringen en via eigen communicatiekanalen tot regionale en nationale pers. Daarnaast zullen projectrapporten ook aanbevelingen voor beleid formuleren, gebaseerd op de ervaring van landbouwers met de nieuwe regelgeving.

Slim aan zet

Bij de start van het Boeren natuurproject kwam al snel het idee bovendien om samen met Boerenbond een pakket aan te bieden dat een aantal NPI's combineert. Een geldige NPI-aanvraag mikt immers op een bedrag van minimaal 1000 euro, wat bepaalde NPI's in hun eentje niet halen. Dat vraagt puzzelwerk, wat het draagvlak voor die NPI's mogelijk vermindert. Het Boeren natuurpakket bevat steeds twee nestkasten – een voor zwaluwen en een voor de steenuil – aangezien beide soorten graag geziene gasten zijn rondom landbouwbedrijven. Daarnaast voorzien we een bijenhotel met een bijenwand van minimaal 1 m², zoals vereist in de voorwaarden. Voor landbouwers met maaiactiviteit is een extra optie mogelijk: de akoestische wildredder. Dit is een klein toestel, eenvoudig te monteren op de tractor. Het zendt een geluidssignaal uit tijdens het maaien waardoor reeën, patrijzen, hazen en ander wild het perceel kan ontvluchten vóór de maaibalk in de buurt komt. De drie gebruikte NPI's zitten alle in de cluster biodiversi-

teit, vereisen geen technisch verantwoordingsadvies en kunnen makkelijk worden geïnstalleerd. Snelle, positieve en zichtbare stappen in agrarisch natuurbeheer, genomen vanuit de landbouwsector zelf, met een minimum aan administratie: een slimme win-winsituatie. De landbouwer krijgt een traject aangeboden op maat (met instructievideo voor e-loket), hoeft geen leveranciers te zoeken en krijgt het pakket thuisgeleverd met praktische infofiches en een duidelijke factuur met alle details voor 100% terugbetaling. Sociale ateliers in Vlaanderen maken de nestkasten en bijenhôtels terwijl de wildredders in Nederland geassembleerd worden.

Op de planning in 2021

In de loop van december zal je het Boeren natuurpakket kunnen bestellen. Via www.boerenbond.be/boeren natuurpakket kan je al aangeven dat je hiervan op de hoogte wil gehouden worden. Op 8 december organiseert Boeren natuur Vlaanderen in samenwerking met het Vlaams-Brabantse NPI-project een demonamiddag in Londerzeel waar theorie en praktijk elkaar afwisselen en je de werking van een stuw kan bekijken. Diezelfde avond staat ook een gratis online webinar rond NPI's op het programma. Op 16 december organiseert Boerenbond een lunchdate waarin we het Boeren natuurpakket toelichten, samen met algemene NPI-informatie en een demonstratie van hoe een aanvraag praktisch in zijn werk gaat. Boeren natuurpakketten kan je doorlopend aanvragen; ze zijn niet gebonden aan een bepaalde blokperiode. Zo eindigt 2021 met een origineel kerstaanbod, maar we blijven je ook in 2022 op de hoogte houden van het reilen en zeilen binnen de NPI's met artikels gefocust op interessante maatregelen, getuigenissen van ambassadeurs en concrete ervaringen met het aanvragen van steun voor agrarisch natuurbeheer. ■

Nick Francois

adviseur Natuur- en biodiversiteit, Studiedienst
nick.francois@boerenbond.be

Opportunities voor landbouwers

Boerenbond vindt het positief dat er meer mogelijkheden ontstaan voor landbouwers om een beroep te doen op nieuwe niet-productieve investeringen (NPI's) op hun landbouwbedrijf. Boeren natuur Vlaanderen, de organisatie waarvan Boerenbond een belangrijke partner is, krijgt bovendien bijkomende middelen van de Vlaamse overheid om het komende anderhalf jaar structureel werk te maken van de begeleiding van landbouwers hierin. Deze beslissing biedt mogelijkheden om als landbouwsector zélf aan de slag te gaan en verder te werken aan de uitdagingen die er liggen inzake bodem, water, erosie en biodiversiteit in het agrarisch gebied. Rechtszekerheid en vertrouwen zijn hierbij wel cruciaal. Je kan land- en tuinbouwers maar stimuleren maatregelen te nemen als ze de zekerheid krijgen dat het resultaat van hun inspanningen later niet als een boemerang terugkeert. Daar ligt nog een belangrijke uitdaging voor de Vlaamse overheid.

“Aan de slag gaan met uitdagingen inzake bodem, water en erosie.”